

Jumalateenistus Nõos P, 23.05.15 kell 11.00, I nelipüha

Lektsioonid: Jl 3:1–5; Ap 2:1–13

Pihikõne: Jh 16:8a

Jutlus: Jh 3:16–21

Laulud: 136 (1–4); 132 (1–4, 5); 127 (1–4); 128 (1–3)

Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu. Jumal ei ole ju läkitanud oma Poega maailma, et ta kohut mõistaks maailma üle, vaid et maailm tema läbi päästetaks. Kes temasse usub, selle üle ei mõisteta kohut, ja kes ei usu, selle üle on kohus juba mõistetud, sest ta ei ole uskunud Jumala ainusündinud Poja nimesse. Ent kohus on see, et valgus on tulnud maailma, aga inimesed on armastanud pimedust enam kui valgust, sest nende teod on kurjad. Igaüks, kes teeb halba, vihkab valgust ega tule valguse juurde, et ta tegusid ei paljastataks. Aga kes teeb tõtt, see tuleb valguse juurde, et ta teod saaksid avalikuks, sest need on tehtud Jumalas.

Täna on I nelipüha, mil kogu kristlaskond tähistab Püha Vaimu väljavalamist ja ühtlasi kiriku – Kristuse maapealse Ihu – sünnipäeva. Tasane vihm, mis täna varaseid ärkajaid tervitas, kuulub asja juurde. Ütleb ju nn nelipüha prohvet Joel VT-s Jl 2:23: „Ja teie, Siioni lapsed, hõisake ja rõõmustage Issandas, oma Jumalas, sest tema annab teile õiglaselt varajast vihma...“ Tore sümbol, mis meenutab meile, nagu tuul ja tuligi, Püha Vaimu tulekut!

Võib-olla tekkis teil täna Jh kirjakohta kuuldes küsimus: miks pole siin Püha Vaimu mainitud? Oleks ju nelipühade puhul võinud Piiblist valida ka sellise kirjakohta, kus Püha Vaimu on nimetatud! Jah, see on tõsi – Püha Vaimu siin nimetatud pole. Kuid meie kirjakoht räägib siiski varjatult ka Pühast Vaimust, nimelt eeldusest tema tulekule ja tema töö viljadest ehk järeltulekust.

Meie kirjakoht algab salmiga, mida tuntakse „minievangeliumina“, Hea Sõnumi lühikokkuvõttena: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu.“

Jeesuse sõnu „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud“ võtta aga võtta eeldusena Püha Vaimu väljavalamisele.

Ütleb ju Jumal Noa laeva loo lõpus 1Ms 8:21: „...inimese südame mõtlemised on kurjad ta lapsepõlvest peale.“ Jeesus ütleb Mk 7:21–23, et inimese südamest tuleb välja palju pahesid (ma ei hakka neid siin loetlema), mis inimest rüvetavad. Ning meie tänases kirjakohas Jh 3:19 ütleb Jeesus, et inimeste teod on kurjad. See inimese loomupärane patune olek aga eraldab inimest alati Jumalast. Ja kui nüüd mõtleme evangelist Johannese sõnale „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta on andnud oma ainusündinud Poja“, siis tõdeme, et see pidi see olema üks hiigelsuur armastus, mis suutis sellise raiskuläinud inimkonna eest nii suure ohvri anda.

Johannes ka selgitab meile järgmises salmis, mida tähendab siin „andmine“. Jumala Poeg ei tulnud maailma mitte korda looma ja süüdlasi karistama ega kohut mõistma – mis oleks samuti täiesti loomulik ülemuse-alluva vahekorra puhul, mida Jumala ja inimese suhe ju endast kujutab –, vaid Poeg tuli, et maailm tema läbi päästetaks. Niisiis pidi Jeesus Kristus surema, et päästa inimkond selle patusest. Jumal ületas mainitud ülemuse-alluva vahekorra enda ja inimeste vahel ning saatis oma Poja lunastussurma nende eest, kes patu tõttu olid tema vaenlased.

Kuidas siis on nüüd Jumala armastustegu ja Jeesuse Kristuse ristisurm seotud Püha Vaimuga? Püha Vaimu meil ilma selleta lihtsalt poleks! Miks? Sest Püha Vaimu tulekuks on tarvilik usk, mis ta vastu võtab. Usk aga tuli Jeesuse ristisurma kaudu.

Tuletame korraks meelde Jeesuse jüngreid. Nad kohtusid oma eluteel Jeesusega ja hakkasid teda ööl ja päeval jüngritena saatma. Nad kuulsid Jeesuse õpetust ja nägid tema imetegusid ning hakkasid temasse järjest rohkem uskuma. Kuid neil polnud Püha Vaimu. Evangeeliumide lõpud näitavad meile üsna selgesti, et ka pärast Jeesuse surma ja ülestõusmist polnud jüngrite usuga Jeesusesse kuigi head lood. Jeesus isegi tõreleb nendega sellepärast, et nad – vaatamata kogu Jumala imelisele tööle, mille tunnistajaks nad on olnud – ikkagi ei usu Jeesusesse.

Kuid siis näeb ülestõusnud ja jüngreile end näidanud Jeesus ometi jüngrite usu kasvu ning annab neile lõpuks ka Püha Vaimu. Nõnda saab Püha Vaimu tulekule määravaks Jeesuse surm ja ülestõusmine, sest just kuulutus sellest annab kokkuvõttes inimestele usu Jumalasse. Apostel Paulus ütleb ju Rm 10:17: „Järelikult, usk tuleb kuulutusest, kuulutus aga Kristuse sõna kaudu.“

Nüüd aga Püha Vaimu tuleku järeldusest.

Jumal on andnud on ainusündinud Poja selleks, et mitte ükski, kes on temasse uskuma hakanud, ei hukkuks, vaid läheks igavesse ellu. Kuidas see igavesse ellu minek siis toimub?

Jeesus kõneleb sellest „kohtu“ mõiste abil. Kuulsime tänasest kirjakohest, et „Jumal ei ole ju läkitanud oma Poega maailma, et ta kohut mõistaks maailma üle, vaid et maailm tema läbi päästetaks.“

Kuid kohtumõistmine tuleb sellegipoolest. Enamgi veel – see kohtumõistmine on mõnes mõttes juba toimunud. Sest Jeesuse Kristuse tuleku läbi maailma on maailma ees vajadus otsustada: kas ma usun Kristusesse või mitte. Teisisõnu: maailma on tulnud Jumala Poja läbi valgus, kuid inimesed oma patususes hoiduvad siiski pimedusse. Jeesus ütleb: „Igaüks, kes teeb halba, vihkab valgust ega tule valguse juurde, et ta tegusid ei paljastataks.“

Seda asjaolu näeme ka oma igapäevaelus. Kindlasti oleme viibinud seltskondades, kus välditakse rääkimist Jumalast, ehkki see oleks igati kohane. Kui tuntakse üksteise suhtes sõprust ja hea on koos olla, siis pole see ju inimeste endi saavutus, vaid Jumala kingitus. Kui süüakse koos, siis pole ju inimesed ise seda toitu välja võlunud, vaid see on Jumala and inimestele, et nad ei hukkuks.

Kui on tarvis kedagi üleiniplikku tänada, siis tänatakse juhust või saatust või elu, mitte Jumalat. Kui kurvastatakse õnnetuse või surma pärast, ei paluta appi Jumalat, vaid püütakse inimesi lohutada paratamatuse tunnetamisega – see kõik pidigi nii juhtuma, sest elu on üürrike ja see õnnetus või surm kinnitab reegliti: kõik hea lõpeb kord ära. Selle asemel, et paluda Jumalalt lohutust ja kaitset ning usku, et kõik halb lõpeb Jumala armust kord siiski heaga.

See kõik tuleneb inimese südame patususest, mis hoiab neid tagasi vastu võtmast Jumala valgust Jeesuses Kristuses.

Aga Jeesus räägib ka nendest, kes teevad tõde. Tõde teevad need, kes ei karda tulla meelearandusega Jumala ette, isegi kui nende patud on veripunased. UT räägib ju palju paganatest, tõlneritest ja hooradest, kelle patud on palju suuremad kui n-ö korralikel inimestel, kuid nad ei pelga siiski tulla Jeesuse juurde ja ei häbene oma tehtud tegusid. Nad julgevad tulla valguse juurde ja riskida, et nende teod saavad avalikuks.

Miks nad seda teevad? Kust saavad nad julguse ja jõu seda kõike teha? Tulla Jeesuse risti juurde ja panna oma patud selle ette maha? See kõik on Püha Vaimu töö!

Tulles veelkord tagasi meie kirjakohta esimese salmi, „minievanageeliumi“ juurde, loen selle teise poole: ükski, kes usub Jumala Pojasse, ei hukku, vaid tal on igavene elu. Just Püha Vaim korraldab selle, et Kristusesse uskuja jääb temasse uskuma kogu eluks. Et ta ei häbene Jumala valgust ega poe näiliselt turvalisse, kuid hukutavasse maailma pimedusse. Et ta ei karda hua pimedust, vaid paneb ka surmas kogu lootuse Kristuse valgusse. Et ta usub ka enda ihu ülestõusmisse, kui kord kõik surnud äratatakse. Seda kõike teeb Püha Vaim.

Kasutades juriidilist terminoloogiat – Püha Vaim on justkui tunnistajakaitse. Inimene, kes tunnistab oma elus, et Jeesus Kristus on Issand, peab arvestama, et teda ohustab pimedus, mis pole Kristust vastu võtnud. Kuid Püha Vaim saadab inimest tema usuteel ja juhatab ta läbi kõige pilkamast pimedusest ja raskematest katsumustest. Meie kõigi ees on Viimne kohtupäev, kuid neid, kes on uskunud Jeesusesse Kristusesse, ei mõisteta süüdi, sest nad on jäänud oma elus ja surmas valgusse. Seda kõike korraldab Püha Vaim.

Ja kui me tunnistasime täna üheskoos Nikaia usutunnistust, siis tunnistasime ühtlasi ka seda, kes on tegelikult Püha Vaim: Issand ja Elavakstegija, kes lähtub Isast ja Pojast; keda Isa ja Pojaga üheskoos kummardatakse ja austatakse; kes on rääkinud prohvetite kaudu; kes seob usklikud ühtainsasse pühasse, kristlikku ja apostlikku Kirikusse; kes korraldab ristimist pattude andeksandmiseks ning annab meile ootuse surnute ülestõusmisse ja tulevase ajastu ellu.

Selline on Püha Vaim, Kolmainsuse auväärne isik!

Aamen.